

demés classes socials: si Catalunya porta un sigle d' endarreriment, moltes regions d' Espanya van ressagadas de quatre sigles. ¡Si al menos poguessin tenir las terras aytal com las van deixar els moros!

Y no donguin uns y altres la culpa á la organisió del Estat y als mals governs, qu' en bona part la tenim nosaltres mateixos, porque ademés de que en la nostra má está el acabar ab aquells entrebanchs contra el nostre benestar, es lo cert que dintre del estat actual de cosas no fem els possibles pera avensar, pera enlayrarnos y millorar la nostra situació.

Sabem punt per punt lo que fa el personatge A. y lo que diu que pensa el polítich B.: quanensem en las terras, ens preocupa molt—y es natural—el si aquest estiu plourá ó hi haurá sequera, si tindrem ó no tindrem malura, si ens aumentarán ó no la contribució; pero dels grans problemas económic-agrícolas, ó qüestions ab ells relacionadas, en general ne volem saber ben poca cosa, com, per exemple, de la qüestió de la zona neutral que té molta, moltíssima més trascendencia pera els interessos agrícolas que las tonterías que pugui dir un personatge qualsevol, las maluras que puguin presentarse en un any y que totas las demés pestas que 'ns solen flagellar.

Mentres desde las primerías del sigle XIX s' iniciá en tot Europa una corrent formidable en pró del establiment de zonas neutrals y ports franchs, mentres en diferents punts s' establián aquestas y altres institucions similars d' inmensa trascendencia pera las principals fonts de riquesa—industria, comers, agricultura,—mentres las corporacions económicas y els publicistas ilustravan á la opinió ab memorias y llibres, Espanya no s' ha adonat d' aquesta poderosíssima arma ab que 's defensen els pobles moderns, fins á las acavallas del sigle, y si se 'n ha adonat ha sigut porque Catalunya, que sent las freturansas de la nova civilisació, ha dit que moría ofegada dintre dels antichs motllos, que volia viure la vida moderna, que se sentía impulsada, moguda per una forsa irresistible pera expandir la seva potencia vital, conquistantse un lloch en el mercat universal, equiparantse ab els demés pobles que pensan, que treballan y que progressan.

Catalunya, donchs, ha plantejat á Espanya lo que ja fa un sigle han resolt al Extranjer.

Y Espanya se resisteix; els polítichs y una bona part dels productors—principalment els agricultors castelláns—fan oposició ferma á n' aquesta nova aspiració de Catalunya. Els motius de la seva oposició son de índole ben diversa, y d' algún d' ells no 'n parlarém per considerarlos intimament relacionats ab qüestions de carácter polítich;